

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE ȘI METODOLOGICE ALE STUDIERII LIMBII ENGLEZE PRIN INTERMEDIUL COOPERĂRII

CZU: 811.111`243:37.091.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7623938>

Oxana Bashirov

ORCID 0000-0002-1600-4941

Universitatea de Stat din Moldova

The process of cooperative learning involves students working together in small groups on a structured activity. This type of learning differs from the traditional, teacher-centered classroom in that it is student-centered. In a traditional classroom, the teacher plays the role of “learning disseminator”, giving the students all of the information they need. In a cooperative classroom the teacher takes on the role of “learning facilitator”, helping students figure out what information will be helpful to complete the assigned task. The purpose of the present article is to reveal the effect of cooperative learning on language skills in an English course. It is highlighted the fact that cooperative learning has a larger effect on vocabulary knowledge, grammar, listening and reading skills compared to traditional methods.

Key words: learning process, cooperative learning techniques, linguistic activities, didactic activities, cooperative management.

Cuvinte-cheie: proces de învățare, tehnici de învățare prin cooperare, activități lingvistice, activități didactice, managementul cooperării.

Învățarea prin cooperare este acțiunea elevului, realizată inițial în mod dirijat, ca efect direct al instruirii proiectate de profesor la diferite niveluri de competență pedagogică. Procesul de învățământ reprezintă subsistemul fundamental al sistemului de învățământ și este un ansamblu de acțiuni exercitate în mod sistematic de către educatori asupra educaților într-un cadru instituțional monitorizat, în vederea formării personalităților acestora în consonanță cu cerințele idealului educațional. Ca orice sistem, acesta funcționează pe baza mecanismelor de reglare. Consecința evaluării, reglarea are în vedere mecanismele prin care subsistemele care compun procesul, dar și sistemul în ansamblul său își corectează, ameliorează, reproiectează parametrii funcționali sau au loc inovații în vederea funcționării eficiente a procesului de învățământ. Complexitatea procesului de învățământ impune și o perspectivă managerial de abordare a modului în care el își realizează cele trei funcții principale. Din această perspectivă, educatorii devin manageri ai situațiilor de instruire, animatori, moderatori, facilitatori de ocazii favorabile învățării și mai puțin de transmițători culturali (Stanciu, 2003, p.9).

Referindu-se la necesitatea de axare a instruirii pe ceea ce este esențial, ca educația minții, J. Piaget ș.a. subliniază că procesul de instruire trebuie orientat, în special, pe competența intelectuală și a cunoașterii umane, întrucât nimeni nu este apt să asimileze volumul enorm de informații. Astfel, teoria instruirii își propune să ofere educatorilor, care se află deja în activitate, prilejul de a reflecta asupra experienței dobândite și de a o reconstrui, în raport cu noile orientări ale științelor pedagogice. Relația funcțională dintre societate, sistemul de educație, sistemul și procesul de învățământ vizează societatea care cuprinde câmpul de influențe sociale (economice, politice); sistemul de educație fiind format din totalitatea instituțiilor, organizațiilor (economice, politice, culturale), infrastructurilor și comunităților social-umane (familie, anturaj), contribuie la formarea și dezvoltarea personalității umane prin exercitarea unor funcții și roluri pedagogice explicite sau implicite, în mod direct sau indirect (Cristea, 2015). Procesul de învățământ reprezintă un tip specific de activitate care, deși este supus regulilor generale ale activităților umane, dispune de o arhitectură proprie, structurală și funcțională. Acesta prezintă mai multe trăsături, unele comune tuturor activităților umane, altele-

specifice. Cele comune dobândesc unele note particulare, distincte. Ca și alte activități umane, procesul didactic este întreprins deliberat, chiar și atunci când se produce în circumstanțe ocazionale, este condiționat de factori externi și interni, se desfășoară conform unor reguli, norme, în funcție de natura sa sau de condițiile în care se realizează. Învățarea prin cooperare este o strategie pentru educație bazată pe munca în grup și pe echipe care se reunesc către un scop comun. Elementul de bază al acestei strategii de învățare este că prezintă efectele pozitive ale oamenilor de a fi independenți și de a-și arăta propriile abilități, gestionând în același timp responsabilitatea personală. În învățarea prin cooperare, elevii lucrează între ei la o sarcină sau proiect.

Învățarea prin cooperare este o strategie de instruire nouă care a început să fie aplicată frecvent abia spre sfârșitul sec. XX, aflându-se în continuare în curs de studiere și evoluție. Conceptul de educație cooperativă nu există de mult timp, prin urmare mulți oameni încă nu au o definiție clară de *învățare cooperativă*. O parte a motivului pentru aceasta ar putea fi faptul că alte strategii de învățare au câștigat în mare măsură mai multă atenție decât învățarea prin cooperare, cum ar fi învățarea diferențiată sau mixtă. Cercetând istoricul studierii prin cooperare am stabilit că au existat trei etape de evoluție a acestei strategii.

Prima etapă se referă la învățământul mutual, introdus de Andrew Bell și Joseph Lancaster în Franța în 1798, promovat prin eforturile lui Lazare Carnot și în Anglia. Strategia aplicată se reducea la formarea unui elev pentru a deveni instructorul a zece elevi, care la rândul lor învățau pe alții. În 1881 învățământul mutual a fost interzis de Octav Greard, după care numai învățătorul era persoana ce avea dreptul de a predă. Ideea învățământului mutual a fost promovată și în Statele Unite unde s-a deschis o școală lancasteriană în 1806 la New York (Jonson, 1991).

A doua etapă este caracterizată prin apariția formelor de administrare a instituțiilor de învățământ care au apărut în a doua jumătate a sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea, cum ar fi: asociații de tineret, cooperative școlare, auto-guvernare. Aceste forme de administrare a școlii aveau ca scop organizarea întregii vieți sociale a școlii în vederea desfășurării activităților comune. (Dumitru, 2006).

A treia etapă în evoluția învățării prin cooperare vizează implementarea acestei strategii în cadrul procesului de învățământ din școli care a început la sf. sec. al XIX-lea și a continuat în sec. XX. Implementarea învățării prin cooperare în procesul de învățământ a fost un proces treptat, activitățile extrașcolare realizate în colectiv predominând celor de învățare. Printre primii care au introdus spiritul de cooperare în procesul didactic din școli a fost pedagogul C. Reddie care a întemeiat școli în afara orașelor în Anglia în 1889, unde profesorii și elevii duceau o viață simplă și sănătoasă, participând împreună la activitățile agricole, sportive și la învățatură. Urmând modelul englez, H. Lietz, P. Geheeb, B. Otto, G. Wynecken au înființat școli în Germania unde elevii învățau și trăiau o viață socială intensă, organizați în grupuri. E. Demolins a organizat o școală în același spirit în Franța. În aceste experimente se pune accent pe educația socială a elevilor, urmându-se scopul de a utiliza munca în grupuri pentru desfășurarea procesului de învățământ (Țârcovnicu, 1981, p.144).

Un prim scop al învățământului centrat pe cooperare este maximizarea capacităților intelectuale ale studenților, adică capacitatea de a gândi pentru a rezolva probleme, a fi inovatori, a lua decizii și a comunica eficient. Pentru a atinge acest scop, academia, amfiteatrele, sălile de clasă și laboratoarele trebuie să ofere o atmosferă care să promoveze gândirea, să încurajeze discutarea și exprimarea ideilor, a convingerilor și a concepțiilor despre lume și viață, devenind, astfel, centre de stimulare intelectuală a gândirii și învățării, în care informația se transformă într-un autentic catalizator al gândirii. Mai mult, acționând sub îndrumarea educatorului, educatul își formează un stil de muncă independent, aptitudini de investigare științifică, calități absolut necesare pentru propria sa dezvoltare, pe baza unor relații de comunicare, cooperare și încredere în propriile capacități formative, necesare îndeplinirii viitoarelor roluri sociale, profesionale și științifice.

Pedagogul englez F. Sanderson avea ca obiectiv educarea elevilor în spiritul cooperării, nu al concurenței, așa cum se practica în școala tradițională. În școala lui Sanderson grupele erau formate din elevi cu aptitudini diferite, cu nivel intelectual diferit, fiecare contribuind după puterile și înclinațiile sale la realizarea scopului instructiv comun (Țârcovnicu, 1981, p.144).

Învățarea prin cooperare în cadrul limbii engleze se referă la un set de metode de predare ce presupun organizarea claselor în grupuri mici, formate, de regulă, din 4-5 membri, în scopul responsabilizării studenților atât pentru propria învățare și autocunoaștere, cât și pentru performanțele și cunoașterea colegilor. Ea pune accent pe dezvoltarea unor deprinderi sociale (de învățare permanentă) la studenți prin antrenarea acestora în activități didactice speciale de formare a acestor deprinderi, scopul final fiind acela de creare a unui climat de colaborare și echilibru la nivelul întregii clase/academii și, pe viitor, la nivelul societății. În condițiile învățării limbii engleze centrate pe cooperare, studentul, viitorul profesionist, nu mai este perceput ca un subiect pasiv în procesul de învățământ, ci este considerat partener al cadrului didactic în construirea cunoașterii instructiv-educative, parte activă în realizarea activităților, în evaluarea calitativă și în conturarea propriului traseu academic. Mai mult, din perspectiva învățământului centrat pe cooperare, *predarea, învățarea și evaluarea* sunt trei procese care se interconstruiesc, se presupun unul pe celălalt. Predarea nu se limitează la simpla transmitere a cunoștințelor, ci îmbină instruirea cu formarea și învățarea cu evaluarea în concordanță cu finalitățile educaționale stabilite la disciplina limba engleză. Comunicarea este primul pas spre cooperare. În cazul în care oamenii nu pot comunica între ei, cooperarea dintre ei este imposibilă. În această ordine de idei, D. Popescu susține: *"A ști de ce și cum să te exprimi, a ști să pui o întrebare, a ști să ascuți, a ști să formulezi și să reformulezi, a ști să nu te complici, a ști să te pui în locul interlocutorului, a ști totul despre tine, fiecare individ trebuie să știe să comunice efectiv. Iar acest lucru trebuie, la rândul său învățat și exersat, cu ambiție, răbdare și perseverență. Pentru că, fapt demonstrat, finalmente, totul este și înseamnă comunicare"* (Popescu, 1998, p.5).

Învățarea prin cooperare pune accent pe aspectul comunicativ al utilizării limbii engleze. Deși la prima vedere, se crează impresia că învățarea prin cooperare solicită, în esență, doar vorbirea, în realitate nu este așa. Învățarea prin cooperare este complexă, oferind elevului posibilitatea de a forma deprinderi de a auzi pe alții vorbind limba engleză și a-i înțelege, de a vorbi limba, de a citi și de a scrie în limba engleză, astfel, contribuind la formarea competențelor de comunicare, în cadrul căreia se integrează toate cele patru activități lingvistice: vorbirea, citirea, audierea și scrierea. Cu alte cuvinte, aceste activități lingvistice, ca mijloace de înfăptuire a unei comunicări verbale, se intercalează și este dificil să distingi hotarele dintre ele.

În relațiile interumane se disociază două posturi de comunicare: cea de *transmițător* (rol activ) și cea de *receptor*, ascultător (rol pasiv/relativ pasiv). Calitatea actului de comunicare depinde de felul cum sunt prestate cele două roluri. Fiecare individ, succesiv, este transmițător și ascultător, are disponibilitate pentru fiecare dintre cele două roluri: de obicei se stabilizează o dominantă - unii sunt înclinați să transmită, să îndrume pe alții, să domine; alții sunt înclinați să asculte, să execute. Comunicarea, ca schimb de mesaje, atinge indici calitativi datorită interactivității (Macavei, 2001, p. 112).

Datorită existenței celor două posturi de comunicare, se justifică *necesitatea dezvoltării competențelor de comunicare în cele două direcții: emiter și recepție. Componentele competențelor de emiter au ca reper: conținutul, modul de exprimare, metodele și tactul.* Din punctul de vedere al conținutului mesajelor, se transmit informații, idei, opinii, recomandări, sfaturi, motivații. Din punctul de vedere al exprimării mesajelor, indicatorii pot fi: relevanța, forța, puterea de convingere, specificul exprimării verbale și nonverbale. Din punct de vedere metodologic, indicatorii sunt legați de eficiența folosirii metodelor: euristica, problematizatoare. Pentru tactul comunicării, indicatorii pot fi: empatia, dinamismul pedagogului, limbajul adecvat, accesibil, pertinent, nuanțe expresive (ton, pauze), captarea și menținerea atenției, crearea atmosferei prin farmecul personal (gesturi, mimică) (Macavei, 2001, p. 112).

Nevoia de comunicare se manifestă prin:

- Transmiterea cunoștințelor, atitudinilor, convingerilor, opiniilor,
- Receptarea și prelucrarea informației
- Evaluarea ideilor și opiniilor,

- Crearea unor scări de valori proprii prin confruntarea cu ale altora și cu criteriile axiologice,
- Luarea deciziilor,

Implicațiile în relațiile interpersonale și de grup pentru a contribui la climatul de armonie și înțelegere (Macavei, 2001, p. 111). Considerăm esențială necesitatea de a se realiza concomitent cele patru activități lingvistice în cadrul învățării prin cooperare, contribuind la combinarea activităților lingvistice în așa mod, încât elevii să nu simtă trecerea de la o activitate la alta. După cum subliniază autoarea С.М. Никонова, elevii obolesc nu din cauza activităților, dar din cauza monotoniei și unilaterității acestora. Alternarea diferitor activități lingvistice reprezintă o posibilitate de a se relaxa pentru elevi. Profesorul de limba engleză trebuie să țină cont de faptul că elevii claselor primare obolesc repede, atenția lor este de scurt durată și să alterneze activitățile lingvistice în cadrul procesului de predare-învățare a limbii engleze (Никонова, 1964, p.8-9).

În rezultatul studiului putem susține că învățarea prin cooperare este o caracteristică, dacă nu chiar o cerință, a organizațiilor postmoderne, este o strategie de instruire structurată și sistematizată, în cadrul căreia grupe mici lucrează împreună pentru a atinge un țel comun, iar premisa învățării prin cooperare este aceea conform căreia subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual. În mod elocvent, prezentarea unor aspecte referitoare la învățarea prin cooperare demonstrează că atât pentru cadrele didactice, cât și pentru studenți cunoașterea și utilizarea corectă a principiilor, cerințelor, metodelor și tehnicilor specifice acesteia se constituie într-o posibilitate modernă de realizare și creștere a nivelului performanței organizării și desfășurării activităților didactice la disciplina limba engleză.

Referințe bibliografice:

1. CRISTEA, Sorin (2015), *Dicționar enciclopedic de pedagogie, V-I*. București: D.P.H.
2. DUMITRU, Carolina (2006), « Istoricul învățării prin cooperare ». In: *Învățământul superior-tendințe spre modernitate*, Conf. și Inter.
3. GHAITH, Ghazi (2002), « Using cooperative learning to facilitate alternative assessment ». In: *English Teaching Forum*, nr.3, p.26-31
4. JOHNSON, David W., JOHNSON, Roger (1991), *Learning Together and alone: Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning*. Massachusetts: Needham Heights
5. MACAVEI, Elena (2001), *Pedagogie: Teoria educației*. București: Aramis Print
6. POPESCU, Dan (1998), *Arta de a comunica*. București: Ed. Economică
7. STANCIU, Mihai (2003), *Didactica postmodernă, fundamente teoretice*. Suceava: Ed. Universității
8. ȚÂRCOVNICU, Victor (1981), *Învățământ frontal. Învățământ individual. Învățământ pe grupe*, București: E.D.P., p.135-239
9. НИКОНОВА, С. М. (1964), *Английский язык в начальных классах*, Москва: Просвещение